Išeivijos šviesuolių stipendijos – Vytauto Didžiojo universiteto studentams

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Didžiųjų metų švenčių išvakarėse Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje tradiciškai buvo įteiktos Lietuvių Fondo (LF) skiriamos Broniaus Bieliuko (1908–1992) ir Vandos Daugirdaitės-Sruogienės (1899–1997) stipendijos Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) studentams. Šias stipendijas skiria LF administruojamas Broniaus Bieliuko stipendijų fondas ir Lietuvių išeivijos institutas.

Po stipendijų įteikimo (iš k.): E. Aleksandravičius, Ž. Menčenkovas, K. Zaksaitė, E. Balandis, R. Jaugaitė, L. Narbutis.

Lietuvių išeivijos visuomenininko Broniaus Bieliuko vardinė stipendija skiriama Vytauto Didžiojo universiteto humanitarinių mokslų srities istorijos, filologijos, etnologijos, filosofijos krypčių studijų studentams, o V. Daugirdaitės-Sruogienės stipendiją kasmet gauna vienas istorijos studentas ar studentė.

„Renginys tradicinis, tad kyla pavojus, kad imame kartotis, keičiasi tik studentų veidai ir vardai. Tačiau svarbu tai, jog universitetas yra moralės vertybių ugdymo vieta, o ne vienam moralė šiandien jau yra perteklinis dalykas, nes pirmiausia jau darome pinigus. Moralė nusikainuoja, ir labai trūksta išsilavinimo. Gaila, kad naujieji politikai moka tik skaičiuoti, o kitaip, o kitokiomis kategorijomis jie mąstyti negali", – sakė sveikindamas šių metų stipendininkus Lietuvių išeivijos instituto direktorius profesorius Egidijus Aleksandravičius.

Jo kalba buvo labai jautri ir palietė esminius dalykus – profesorius juokavo, jog daug kalba, nes tik renginio išvakarėse grįžo iš trijų savaičių kelionės po Lotynų Ameriką, kurios metu mažai kalbėjo. E. Aleksandravičius pabrėžė, jog tiek B. Bieliukas, tiek V. Daugirdaitė-Sruogienė buvo išskirtinės asmenybės. Bajorų palikuonė V. Daugirdaitei-Sruogienei moraliniai dalykai buvo svarbiau už viską.

„Man teko laimė pažinti profesorę jau tada, kai ji savo dienas leido pensionate – prisimenu, kai ruošiau su ja interviu, tiek visko ten prikalbėjau... Ji visada laikėsi savo principų, visada išliko savimi, o jos parengtas istorijos vadovėlis per 40 metų sulaukė šešių leidimų ir iki šiol yra gerai vertinamas", – pasakojo E. Aleksandravičius.

Jam teko bendrauti ir su B. Bieliuku, kai pirmą kartą atvyko į New Yorką. Anot profesoriaus, tai buvo tikras patriotas, labai kilnus žmogus, tikras to laiko inteligentas. Filosofo Stasio Šalkauskio supratimu inteligentai turi gyventi viešą gyvenimą, jie turi būti matomi, jie turi dalyvauti visuomenės gyvenime ir rūpintis kitais, bet sovietmetis suardė inteligentiškumą.

„Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo komiteto narys, liberalios demokratinės orientacijos atstovas B. Bieliukas gyveno labai kukliai, bet daug kam pagelbėjo, rėmė. Ir mane ten atvykusį po 30 metų iš sovietinio kalėjimo pasitiko, palydėjo, padėjo. Nors nebuvo turtingas, bet kai liko nedidelis jo palikimas, jo Lietuvoje likusi dukra Dovilė Rožanskienė perdavė jį Lietuvių Fondui kaip kapitalo dalį, ir dabar mes galime tuos pinigus naudoti stipendijoms.

Nedideli procentai, nedidelės ir sumos, tai nenulems jūsų gyvenimo kelio, bet čia svarbu stipri simbolika, metafizikos ženklas. Kai aš kažkada Vytautui Kavoliui sakiau – jūs tiek padedate, kaip reikės atsilyginti, o jis atsakė – jums nereikės nieko grąžinti, bet kai kada nors ateityje būsite stipresnis ir galėsite kažkam kitam padėti – padarykite tai", – sakė E. Aleksandravičius.

Stipendininkus sveikinęs LF valdybos narys ir atstovas Lietuvoje Leonas Narbutis sakė, jog ir jam teko pažinti V. Daugirdaitę-Sruogienę, kuri buvo jo mokytoja, kai jis pradėjo lankyti lietuvišką mokyklą 1954 metais ir iš karto pateko į 8 klasę. „Jau tada man ji paliko labai gilų įspūdį, kurį ir šiandien puikiai atmenu, nes visa tai, ką ji pasakojo, buvo pagrįsta faktais. Jos dukra Dalia Sruogaitė padėjo L. Narbučiui patekti dirbti į *Margučio* radijo laidą *Pelkių žiburėlis*."

„Mes visada gyvenome savoje Lietuvoje, o vienas ar kitas darbas Amerikoje buvo tik pragyvenimo šaltinis, nes visas kitas laikas buvo skirtas lietuviškai veiklai. Kai manęs klausia, kiek jau metų gyvenu Lietuvoje, atsakau, jog Lietuvoje gyvenu visą gyvenimą, nors iš Amerikos čia sugrįžau prieš dvylika metų. Man labai svarbu yra pabrėžti, kad Lietuvių fondas daro didžiulį darbą remdamas tokias iniciatyvas, o praėjusiais metais projektų paramai ir stipendijoms iš viso išdalinta daugiau kaip 758 tūkstančiai dolerių, ir šioje sumoje taip pat yra ir V. Daugirdaitės-Sruogienės bei B. Bieliuko fondeliai", – sakė LF atstovas.

V. Daugirdaitės-Sruogienės stipendija yra skiriama vienam asmeniui už darbą istorijos srityje. Šiemet ji atiteko VDU Humanitarinių mokslų fakulteto istorijos doktorantui Egidijui Balandžiui. Dėkodamas už šią stipendiją jis sakė, kad šios profesorės istoriniai tyrinėjimai buvę labai įdomūs, leidę jam kitaip suprasti nemažai dalykų.

„Apie tai, kad gausiu šią stipendiją, nežinojau, ir man toks įvertinimas tikrai labai svarbus. Savo studijas baigsiu 2018 metų rudenį, o po to labai norėčiau dirbti mokslinį darbą, norėčiau dėstytojauti Vytauto Didžiojo universitete, bet dar nežinia, kaip viska susiklostys", – sakė „Draugui" E. Balandis.

Žymaus lietuvių išeivijos visuomenininko B. Bieliuko stipendijos skirtos remti gabius, gerai besimokančius studentus, skatinti juos aktyviau dalyvauti visuomeninėje, mokslinėje veikloje. Stipendijai kandidatus siūlo universiteto akademinės bendruomenės nariai (katedros, dėstytojai, studentų organizacijos). Šių metų B. Bieliuko stipendija skirta trims studentams.

Jau nuo 2001 metų skiriamą stipendiją šiemet gavo Humanitarinių mokslų fakulteto literatūros ir spaudos programos magistrantė Kristina Zaksaitė, istorijos programos IV kurso studentė Rimantė Jaugaitė ir praktinės filosofijos studijų programos magistrantas Žygimantas Menčenkovas. Visi trys studentai savo padėkos kalbose dėkojo dėstytojams, minėjo, kad šis įvertinimas jiems yra labai svarbus ir įpareigos bei paskatins siekti dar didesnių aukštumų.

LF yra didžiausia lietuvių filantropinė organizacija pasaulyje, kaupianti lėšas iš nario mokesčio, organizacijų ir pavienių geros valios žmonių aukojamų lėšų bei palikimų. Nuo savo įsikūrimo 1962 metais LF sąmoningai, entuziastingai ir dosniai sukaupė kapitalą, kuris 2015 metų pabaigoje viršijo 39 milijonus dolerių. Fondas yra užsibrėžęs užduotį 60 metų sukakčiai 2022 metais sukaupti 50 milijonų dolerių kapitalą ir suburti 10 tūkstančių narių.

„Lietuvių fonde dabar yra kaitų karta, atėjo karta sūnų ir dukterų tų, kurie kažkada steigė Fondą, ateina ir nauji žmonės, kurie atvyko į Jungtines Amerikos Valstijas po 1990-ųjų metų ir aktyviai įsijungė į Fondo veiklą. Tikėkimės, kad juos lydės tokia pat sėkmė, kaip ir per visus tuos 54 veiklos metus", – sakė LF valdybos narys L. Narbutis.

Stipendininkus sveikina Išeivijos instituto direktorius E. Aleksandravičius.

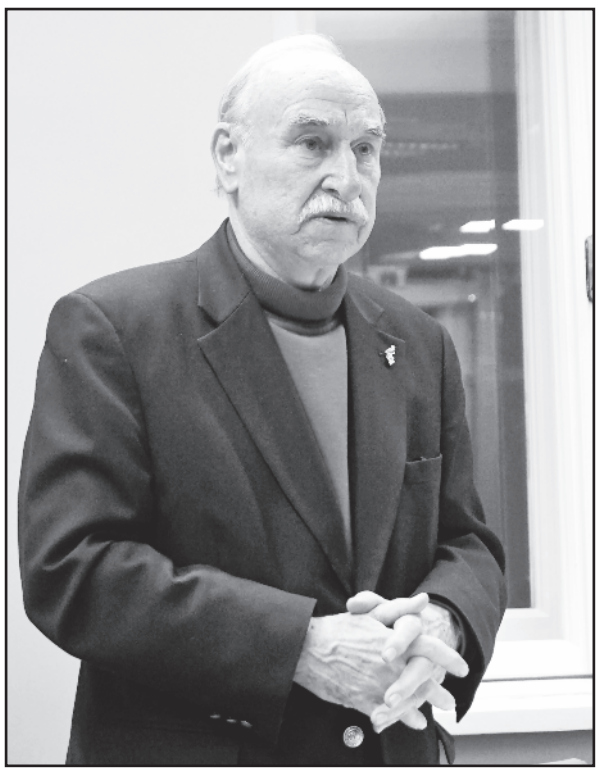

LF valdybos narys ir atstovas Lietuvoje L. Narbutis džiaugėsi, kad parama tęsiama.

A. Vaškevičiaus nuotraukos